

A „KELET” előfizetési díja:

Videkre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész évre 16 frt.

Félévre 8 „

Negyedévre 4 „

Egy hóra helyben 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet” minden nap, az ünnepek követő napok kivételével.

POLITIKAI ES KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám hóvá a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ÉRTÉKESEB CÍKEK DIJAZTÁTNAK.

Kéziratok nem idatnak vissza.

Hirdetési díjak

Hatezer haasbozott garmond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdi minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Bud. Mosse Publicistische Bureau Budapest. Haasenstein és Vogler hirdetés köv. irodája. Weiss mér hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szarvutár 5. sz.

Nyitási cikkek

garmond sora után 25 kr. ázetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hóvá az előfizetések és hirdetések küldendők.

Kolozsvár, 1878. márcz. 16.

(?) Hát a közügyek elintézésére kiküldött országos bizottságok mit akarnak?

Valahányszor e háború folyamán alkalom került a kormányok nyilatkozatételére, kisebb-nagyobb mértékben mindannyiszor s majd minden oldalról lehetett hallani a panaszt, hogy a külügyi kormány intenciói iránt, minden fölvilágosítások mellett is, nem lehet eligazodni s Andrássy grófnak a legutóbbi napokban ismételve tett nyilatkozatai sem valának e tekintetben szerencsésebbek.

De azt hisszük, minde többé-kevésbé igazolt — s nem egyszer általunk is hangzott — panaszoknál sokkal méltóbb kifogás alá eshetik a delegációk mostani habozó, sőt részben kétértelmű magatartása.

Mert a míg a diplomácia furcsa mestersege megmarad annak, a míg a cselvetés szabadalmazott üzemének, nagyon csuful járhatna az a diplomata, a ki egymaga reformálni akarja e visszatetsző állapotot s nyílt kártyákkal kezdene játszani oly társaságban, a melynek minden tagja a lehetőleg rejtgetti a magát. A jövődéli eljárás szándékát előkészítő kormány, tehát, legalább is igazolhatja magát, a midőn ország-világ előtt ki nem tárja czélzatait s mi több, azok kivételére számított intézkedéseit.

Ellenben a külügyek vezetésének ellenőrzésére hivatott országos bizottságoknak kell saját maguk belátásában birniok oly szilárd támpontokkal, melyekről az adott körülmények tekintetbe vételével, határozott állást foglalhassanak el. E bizottságok tisztában lehetnek, s kell, hogy legyenek saját nézeteikkel, melyekkel vagy megegyeznek a kormány eddigi intézkedései s akkor bizalmukat s az annak kifejezésére szolgáló eszközöket meg nem vonhatják a kormánytól; vagy nem — s akkor bűn egy pillanattal is azon az uton hagyni a külügyek vezetését, melyet odáig követett, minek nyílt és határozott szavazatai által bármely pillanatban nem csak kifejezést adhatnak, de érvényt is szerezhetnek.

S mit látunk, evel szemben, a mi országos bizottságaink magatartásában? Inga-dozást, határozatlanságot saját nézeteikben, a külügyi kormány eddigi eljárásának megítélésében s a jövőben követendő lépések megjelölésében.

A mi (magyar) országos bizottságunk, egyfelől, eleget akar tenni a közvélemény Bösniára vonatkozó félreismerhetetlen nyilatkozatának s Falk ismeretes határozati javaslatát egyhangulag magáévá teszi, utóbb, azonban, a midőn Andrássy a netalán bekövetkező részleges mozgósításról tesz említést, visszahőköl s több tag előbb adott szavazatát hajlandó visszavonni, vagy legalább még szigorúbb körülírással módosítani. A lajhtantuli tartományok országos bizottsága ellenben, egyáltalán perhorreszkálja még csak lehetőségét is minden eshető mozgósításnak s így már előre kiszolgáltatja a birodalmat föltétlenülül Oroszországnak kényének-kedvének, mint a fejét homokba dugó struccmadár, tétlen kívánva bevárni a mit a sors épen hozni fog s meg akarva kötni a kormány kezét még abban a nagyon is korlátolt actió-szándékában is, melynek ez ideoig tanúságát szolgáltatá, s melynek, jóvőre, ugyancsak óvatosan tett nyilatkozataival szándokát sejtetni engedti.

A közönség kelendő ítélet-hozásában majdnem teljesen figyelmen kívül szokta hagyni azokat a nehézségeket, melyek külügyi kormányunkat eddigi eljárásában óvatosságra kényszerítik, s melyek közül elég megemlítenünk Anglia megbízhatatlanságát, Németország kétértelmű magatartását s főként a birodalom szláv elemeit; és, ime, most ezen felyül még hozzájárul mindezekhez a törvény által kijelölt intéző testületek ép oly megbízhatatlansága, ép oly kétértelmű magatartása és — ha egy kis gyanusitást is meg akarunk magunknak engedni — az ország delegáció perfidiaja, mely nagyon emlékeztet némely Grossdeutschok gyanús nyilatkozataira az 1866-diki hádjárat idejéből.

Ily körülmények közt valóban igazat kell adnunk Andrássynak, a midőn a közvéleményről előismeri, hogy a czélt ösztönyszerűleg eltalálja, de az eszközök megválasztásában rendszeren téved s úgy látszik, a mi országos bizottságaink sem nagyon különböznek azoktól

az elemektől, melyek a „táviratok e korában” a kávéházi hírlap-példányokból meritik minden bölcsességeiket.

Valóban, bármennyit panaszkodánk a miatt, hogy nem ismerjük a kormány czélzatait, még jogosabban kérhetjük, hogy hát a közös ügyek ellenőrzésére kiküldött országos bizottságok mit akarnak?

A képviselői d. u. 5 órákor tartott ülésében folytatta a főrendiháznak a büntető codexre vonatkozó módosításainak tárgyalását.

Azon módosítást, mely valamint az emberölésnél, egy a halált okozó testi sértésnél is enyhébb büntetést szab az esetre, ha az erősfelindulást, melyben a testi sértés elkövetetett, az okozta, hogy a sérülés folytán meghalt személy a tettest vagy hozzátartozót jogtalanul bántalmazta, — elfogadta a bizottság.

Azon módosítást, hogy a lopás büntetésebe való ismételt visszaesés esetében, a büntetés fel legyen emelhető 5 évi fegyházon felül 10 évi fegyházig, Teleszky indítványára egyhangulag melőzte a bizottság, azon nézetből indulván ki, hogy lopásra elég szigorú büntetés az 5 évi fegyház, s hogy a büntetés fokozásának javasolt neme ellenkezik a tjavaslat büntetési rendszerével.

Azon módosítást, mely szerint a sikasztás büntetése meghatározására nézve a képviselőház szervezte helyett visszaállítja az eredeti ministeri törvényjavaslat meghatározását, elfogadta a bizottság. Pauler előadó és Teleszky indítványára következő módosított szövegben: „A ki birtokában vagy birlalatában levő idegen ingó dolgot jogtalanul el tulajdonítja vagy elzalogosítja, sikasztást követ el. A sikasztás be van végezve, mihielyt az idegen dolog birtokosa vagy birlalója azt elidegeníti, vagy elzalogosítja, vagy arról bár mi módon mint sajátjáról rendelkezik.”

Azon módosítást, hogy a család büntetésére kimondott hivatalvesztéssel a politikai jogok gyakorlásának felfüggesztése kimondassék, elfogadta a bizottság.

A gyújtogatás és gyilkosság bűncselekményénél szintén elfogadottat a főrendiház módosítása alapján, hogy a cselekmény elkövetésére való rábirási törekvés, ha a véghezvitelbe beleegyeznek előkészületi cselekvénye is járul hozzá, mint bűnszövetség büntetessék.

A tárgyalás folytatása másnapra halasztatván, az ülés véget ért.

Romániának a vasuti csatlakozások szerződészerű kötelezettségének teljesítésére való szorítása is szóba fog kerülni, mint a „N. H.” hallja, a Berlinben összeülő európai kongresszuson. Az osztrák államvasút karánsebes-orsovai vonala tudvalevőleg kiépült, s a magyar állam vasutak brassó-tömösi vonalra is kiépítéséhez közeledik. Ellenben az utóbbi vonalat a romániai pályákkal összekötő predál-prolejsi vonalrész egyidejű kiépítését meghiusítá a román kormány eljárása. A vonalrész engedelmességét, Crawley angol vállalkozót teljesített elemunkálato-kért a mult év végén egyezményileg 8t millió frank illette meg, és pedig ez összeg 1/10-ed része aranyban 1/10-ed pedig ezüstben. A román kormány azonban csak 20%-ot fizetett neki készpénzben, a többire nézve pedig hosszú lejáratú idejű utalványokat akart adni. Grawley visszautasítá e fizetésmódot, s lépéseket tett kötelezettségének a másik fél szerződésessége miatt felbontására. Gróf Andrássy, igen élénken érdeklődik az iránt, hogy Románia nemzetközi szerződés útján elvállalt tartozásainak pontosan eleget tegyen.

A koleti kérdés.

A kongresszus, mint némely hírek jelentik, e hó utolsó napján fogna összeülni Berlinben. Gorcsakov is elmegy oda Jomini és Hamburg-er kíséretében.

Érdekes momentumot képez, Görögország előtérbe tolatása. Mint Berlinből tudatják a „P. L.”-dal: Anglia és monarchiának egyetértésében, hogy követeljük Görögországra Epirust, Thessaliát, Macedoniát és Thracziát egy részét — Uj-Bulgária ellensúlyozásául. Ha pedig Oroszországnak beleegyeznék abba, hogy Bulgária csak a Balkánig terjedjen, akkor a londoni és bécsi kormányok megelégednének a nevezett tartományok számára reformokkal.

Pétervárról a „Pol. Corr.” írja, hogy Oroszországnak a kongresszuson csak formai dolgokban fog engedni, a lényegben pedig semmit. Anglia fegyverkezése, nagy visszatetszést szűl

az orosz kormánykörökbe, hol azt hiszik, hogy Anglia a Levantinak valamely pontját, pl. a Mitylenaei katonailag meg fogja szállni, hogy aztán többé ne adja ki a kezéből. Ez esetben, nagy veszélyek támadnának a földközi tengeri hatalmak, nem különben Oroszországnak és Anglia között is: mert Mitylenae angol kében fölötté kézzel hozná az angol flottát az orosz ioniusi hajóhadhoz.

Az angol alsóház a kormány elvben beleegyezett, hogy részt vesz a congressusban, de még alkudozik a hatalmakkal a congressus alapjairól és ezért nem bocsátkozhatik részletekbe, de annyit mondhat, hogy mindegyik hatalom fenntartja szabadságát.

Angolország a congressusban sikra fog kelni nézeteiről; mielőtt a congressusra menne, azt kívánja, hogy a békeszerződés minden pontja terjesztessék a congressus elé; úgy hogy a congressus megítélheti, vajjon a pont elfogadható-e vagy sem.

Mind valószínűbb, hogy Oroszország Bat-tenbergher czeget fogja bolgár trónjelöltnek ajánlani.

Bukarestben azon aggnak, hogy Oroszország a portának a békeszerződésben kikötött beleegyezését elegendőnek fogja tekinteni arra, hogy a raficáció után haladéktalanul megszállja Román-Bessarabiát.

A rendes török katonák Ktallában és Rec-keniben vandál tényeket kezdenek elkövetni, kirabolták a templomokat és elpusztították a temetőket.

Az Agence Russe tagadja, hogy Törökországgal titkos egyezmény kötöttett volna; azt mondja: Az orosz pelitika nem oly együgyű, hogy ilyet tegyen, mikor tudja, hogy Lazard angol nagykövettel mindent közölnek.

A romániai senatushoz tvjavaslat terjesztett elő 7 millió franknyi kölcsön felvételéről a harcosok utalványok kifizetésére.

A Telegraphus írja: Oroszországnak ragaszkodik Bessarabia annexiójához, mert e nélkül a keleti kérdést nem tekinthi végleg megoldottnak, és nyitva akarja magának tartani az utat Törökországba.

A delegációk.

Bécs, márcz. 14. A magyar delegáció egye-sült bizottságainak ülése d. u. 3 órákor nyílt meg. Előnkölt Szilágy József, a közös kormány részéről jelen volt Andrássy gróf és Orczy osztályfőnök, a magyarkormány részéről Tisza és Széll miniszterek. Napirenden volt az albizottság jegyzőkönyvének és jelentésének hitelesítése. A 60 milliós hitelről szóló jegyzőkönyv hosszabb vitára adott okot; mert többen kívánták, hogy az eredeti megállapodás értelmében a jegyzőkönyv ne szerveztessék naplálakban, hanem a jegyzőkönyvnek eddig szokásos formában. Végül a Falk által előterjesztett szöveget fogadta el az értekezlet, és pedig változtatás nélkül, úgy hogy ebben a majoritás és a minoritás is megnyugodtak.

Ezután felolvasták az albizottság jelentését: Széchen gr., Apponyi gr. és Szilágyi általános megjegyzéseket tettek, és azon kívánságukat fejezték ki, hogy a jelentést pontonként kell tárgyalni és a tárgyalást holnapra halasztani. A bizottság elfogadta ezt az indítványt, és így a részletes tárgyalást a holnapi nyilvános ülés után fogják megkezdeni. Ha a szerkezet a minoritást is ki fogja elégíteni, akkor az, az indoklásra nézve nem terjeszt elő különvéleményt; a határozat maga nem lesz vita tárgya, mert a minoritás is elfogadta azt; előreláthatólag csak a jelentésben foglalt indokokra fog szorítkozni a vita.

Bécs, márcz. 14. (Bud. Corr.) A 60 millió forintnyi rendkívüli hitelt szombatban kezdik tárgyalni, és el fog tartani vasárnap is. Beszélni fog majdnem az egész ellenzék; Voncina a horvátok részéről egyenesen követelni fogja Bosénia annexióját.

Bécs, márcz. 14. (Bud. Corr.) A képviselőház szombati ülésében betérjesztik a kéthavi kiegyezési provisoriumról szóló törvényjavaslatot. Vasárnap este Budapestre készülnek utazni a delegátusok néhány napra.

Gr. Teleki Sándor beszéde

márczius 15-ikének ünnepén.

„Szép és nemes dolog, a szabad nép géniusával meggyező szokás: békésen megünnepelni évfordulóját azon eseményeknek, melyek a népjog győzelmére emlékeztetnek.

A szellemnek ezen ünnepe mértékül szolgál a haladó eszméknek útján, megmérni az előhaladást, melyet tett és haladt, és észlelni azt, a mi még hátra van.

Ez világhosszba helyezi hagyomások értékét azon elveknek, melyeket dicőit.

Megőrköti emléket azoknak, kik apostolai, védői, vagy martýrjai valának . . .

E szobránál kezdte Lajos Lajos Ledru Rollin szobrának leleplezése alkalmával, ez év. febr. 24 én, a párisi Père Lachaise temetőben — beszédét.

Mi is hasonló ünnepet ültünk ma, midőn nemzeti nagy költőnk mell-szobrát leplezzük le, 1848. márcz. 15-ének évfordulóján.

Petőfi Sándor méltó, hogy márczius 15-én emlékezzünk meg róla, méltó, hogy bálumatunkat, szeretetünket nyilvánítsuk a költőnek, s hódoló tiszteletünket a martýrnak.

Egy testvéries ödvözlöt mondjunk neki, kinek kívánsága teljesült, mert e kívánsága nemes, egyszerű és dicő, a hazaszeretet eszményképe, megdicsőülés a halálban, örök élet a történelemben, elolthatatlan láng a szívekben:

„Ott essem el én
A harcz mezején,
Ott folyjon az ifjú vér ki szívemből! . . .

Es ezen látnoki óhajta teljesült; — teljesült még nagyobb szerűleg mint kívánta, — ő eltűnt. Eltűnt mint Romulus, s tán az istenek vitték fel magukhoz, mert ott van ő az Olympuson — a magyar nép szívében.

Harmincz év telt el azóta.

Vén ember életének fele; — de az üreg a szívekben, az agyakban nagyobb, a részvétlenség, a közönyösség megöli a történelmet, a márványtábla, a bronzba vésott sorok, az írott könyvek fénrtartják ugyan, de nem éltetik, a népek történetét; — az csak is úgy él, ha tudjuk, érezzük és terjesztjük; régi nemzedék új nemzedéknek hagyományozza szent ereklje gyanánt; és ez a nép fidei com issu m’ka.

Mi, a népek némei, kik átéltek, s tényezői valánk a nagy és véres napoknak, — mi, kik láttuk azokat ragyogni dicsőségben, a szabadság napjának fényugaraiban, a felszabadulás gloriájában, — láttuk testvérvérben uszni, bekunyorált idegen hatalom által leveretni, köté és golyó által legyilkoltatni, — ismertük a forradalom — nem: — nemzeti életünk fenntartásának bajnokait, azon bősöket, kik éltek a házáért, reményteljesen tudtak meghalni érte, a csaták mezején vagy a nemzet Golgotháján. Vagy azokat, kik remény és kétségbeesés között fájdalommal virasztottak a haladokl nemzet felett, bátorítva a rohanókat, megvetve a renegátokat, — s midőn minden fegyvert kicsavartak a nemzet kezéből, feltápták a passzivilenállás Uchatiuságyúját, mely nem öl, de paralyzál. Azokat, kik Daentonként — nem viheték el csizmájok talpán a haza földjét, de elvitték bubánatát, szenvedéseit, s halális sobájának méla hangzatát, — menekültek száműzetésbe, hogy idegen földön érezzék azt, mit a haza otthon szavend.

Harmincz éve mult.

Villámgyorsasággal terjedt el Európaszerte a február 24-iki párisi forradalom hire.

Gyuanagy volt elég, mely felrobbanjon. — A népek elnyomása, az idegenek bitorlása, a munkások kiszármányolása, a polgári jogok gyakorlatának kisszerű korlátozása, a vér és pénz adó fecsérlése, az önérdék, haszonlessé fenn, az elnyomás, a robot, a dézma alatt; — helyesen jegyzé meg egy diplomata a tuillériákban tartott tánczestélyen, hogy: „vulkán felett tánczoltunk!”

Lajos Fülöp uralkodott és kormányzott a francziák felett, a király-gyilkos Égalité Fülöpnek — ki maga is vépardon mult ki — fia; a forradalmi tanokból annyit szívott magába, hogy az 1830-iki júliusi forradalom X. Károlyt elkergetvén, őt ültették a régi Bourbonok trónjára.

Az esernyős burger- király — mint ő a munkások nevezék — megfogta a világot, — uralkodott al-jóssággal és nyílt megvesztegetéssel, — trónja a kőtyavető asztala volt, melyről árverezték a hatalmat, a kitüntetését, a rangot, a hivatalát; — licitálai lehetett miniszterségre vagy dohánny-trafikára egyaránt, a meggyőződés, az elvhűség, a következetesség árán; — meg kellett hajolni, megtagadni hitét, kiserélni elvét, s ráütötték az alkotmányos királyi dobót, s mindenkinek jutott is, maradt is.

Az uralkodó hatalmat sötétség környezi; — hajlandók vagyunk elbinni azt, a mit óhajtunk, —

a hízolgók, az uszályhordók, a táányérnyalók serege elvágják a többi. Lajos Fülöppel elhitették, hogy 6 Franciaország legnépesebb embere.

Az 1847-dik kamara ülések igen zajosan végződtek. — Az ellenzék az alkotmányba új és gyökeres reformokat akart behozni — e czél elérhetőseért reform-lakomákat rendezett Párisban úgy mint a vidéken.

A kormány nem tiltotta el a lakomákat, de gyanakodva örködött felettök, s mint az egyik miniszter gyunosan megjegyzé:

— Nem látom át, hogy miért tiltanók be azt, hogy Ledru-Rollin ur Lamartine urral egy asztalnál demokratikus bornyuhust egyék.

A következés megmutata, hogy a „demokratikus bornyuhus” a júliusi alkotmányos királyság torkán akadt.

A párisi 12-ik kerület választó bizottsága által egy reform-lakoma lön rendezve február 19-én: — 91 képviselő és 3 pair egy levelet írt alá, melyben a meghívást elfogadák.

A miniszterek a királynál tanácskoztak; — szóba jött a reform kérdés, a király kijelenté, hogy inkább izre-darabra hagyja magát vagdaltatni, mintsem bármily reformra ráálljon.

A lázadás kitörésének megakadályozására ropant mérvű készülődések történtek, a vidékről a katonák beparancsoltattak, az utcák hadilág elfoglaltattak, a tereken táborokat üttötek fel.

A kamarában zajos, ingerült, viharos gyűlések folytak; ekkor mondá Odilon-Barrot e híres szavakat:

„Ha beszédemnek némi sulya lehetne az országnál, állítani fognám, hogy mindazon embereknek, kik becsületesen gondolkoznak, és a közjónak hódolnak, szoros kötelességek egész tekinthetők felhasználni előfordítására a vésznek, melyet jönni látok.”

Majd — ugyanő — a miniszterium vád alá helyezését indítványozá, vádolván a miniszteriumot, hogy „Franciaország érdekeit külföldön elárulta, az alkotmány nyelveit meghamisította, a közhivatalokat áruba bocsátotta, az álladalmi pénzügyet megrongálta, és a polgárok jogait megsértette.”

Február 22-én a lakomák eltiltattak. — Ez nagy ingerültségre adott okot, — a tanuló fiatal-ság az utcákon tüntetett, a külvárosokban a nép lázadni kezdett, helyenként torlaszok emelkedtek, a tömegek kiabáltak: „le Guizot-val! le a miniszterekkel! éljen a reform!” a nemzetőrség nem mozdult, a katonák haboztak, izgalom, ingerültség, kétkedés közt telt el a nap.

Febr. 23-án a dolgok komolyabb fordulatot vettek.

A lázadás forradalomba ment át, a baricádok gomba módjára nőttek, a boltok ajtait, a házak kapuit becsukták, a békés- és nyárs polgárok lakjaikba vonultak, az utcákon a katonaság és egy-egy szállongó járkáló, — a munkás nép, a fiatal-ság a torlaszokra szállt.

A Saint-Martin-utcában a testvérharcz megkezdődött, s mint egy történetíró mondja:

„Egy század sorkatonaság egy torlasztakart ostromolni. Egy 15 éves siheer, háromszáz zászlót lobogtatva, felugrott a sánczolatra, s elszántan kiáltá: „Ez a ti zászlótok, löjtek, ha van bátoraságtok!” — E rettenetheten íljú példája ragályosan hatott a torlasz mögött maradt polgároknak, kik rögtön, mintha összebeszéltek volna, felmásztak a sánczolatra, s a fegyveresövek előbe állottak, mellőket meztelenre kitarván, s rivalgván: „öljtek, ha meritek, a védtelen polgárokat!” — A katonák pedig bámuló esedálkozástól elragadva, rájuk lőni vonakodának. . . .

A harcz lánghán folyt, gyűlölet nélkül, majdnem csak kötelességből. Az est bekövetkezett, mindenki érezte, hogy az éj fog dönteni: Lajos Fülöp, vagy — a köztársaságra még kevesen gondoltak — vagy a bizonytalanság?!

A nép — mint forradalmi nyelven Párisban mondják — leszállt az utcákon a városba. — Irtozatos és magasztos, borzasztó és dicő, undorító és lelkesítő, a népet az ő haragjában látni; — én láttam de czeber masodikán s még ma is irtódom és lelkesülök emléken.

E tömegben az emberi szenvedélynek minden érzelme fokozva, sokszorozva megvan. Dante „Pókia,” és Milton „Paradicsoma” egy kaplalat. A legtisztább, a legrajongóbb hazaszeretet, a legundorítóbb, a legocsmányabb önérdék mellett, — a nemes önfeledlődség a legaljasabb bosszuval karöltve, a szűziesség a erőtellemmel, a hőies bátorság a gyáva félelemmel vegyítve.

Alakok, melyeket nem lát soha senki, a cselékek sápredéke, a gályák érett gyümölcsei, a tömlöczök bogács-köröi, a nyomornak lovagjai,

megromlottság, elvetemülés missionáriusai, szörnyek, kiket még a detectiv rendőrség sem ismer.

Mellettök sorakozott rendben, egymást átkarolva, a „Marseillaise”-t énekelve, a politechnicum nemes arcu tanítványa, festői egyruhában, — két vagy szürke zubbonyban a rajongó, értelmes munkás, ki nem magáért, hanem övéért, társaiért, elszántan megy a halálba, az új társadalomtól egy kevéssel több munkabért remélve, — orvosnövendékek, munkavezetők, gépészek, mérnökök, festők, szobrászok, színészek, mindennemű művészek, — szóval a gondolkodó, a cselekvő nép.

E néptömörület képviseli az emberiséget, az ő magasztosságnak, az ő megromlottságának; — ilyenkor a nép járul a forradalom asztalához, hol az erény a bűnnel testvériesül.

A krónikáiról folytatja:
„Az egész emberölés a Boulevardokon lefelé hompolyogván, a külügyminisztérium palotájában, Guizot lakása előtt, a legelső sor egy zászlóalj katonaságra bukkant a 14-ik ezredből, mely nem a párisi helyőrségre tartozott, és csak ez előtt egy pár órával jött be. Ezen zászlóalj a Boulevardnak egész szélességét elfoglalván, négy-szögben volt felállítva, s elzárta az átjárást. A parancsnok lóháton katonáinak első sora előtt állott. A néptömeg előtt menő vörös zászlós férfi s néhány fáklyavivő elhagyván aztán a csapatot, a zászlóalj felé mentek, a zászlós és fáklyásokat idestova forgatva, — mire a vezértiszt, lóva ágaskodni kezdte, a katonaság legelső sora pedig rendtelenségbe jött, — a négy szög megnyílt, és a tiszt ennek közepén foglalt helyet. Hirtelen föl-emelkedtek és lebozástkötözték a fegyverek, egy lövés történt s utána hosszu durranás ropogott. A zászlóalj átellenében álló emberfal megingván, le-ropogott, némelyek holtan és sebesülten, mások csupán a megrendüléstől, ismét mások pedig szárdokosan, amint a puskák csöveit meredezni látták, földre hullva, — s ez utóbbiak csak gyors elhatározásuknak köszönhetők, hogy épen s életben maradtak, s ismét felállhattak ötven egynehány halott és sebesült között. — A sokaság eleinte némán és dermedten állt, de csakhamar dühös kiáltással, s iszonyu zajjal rohant el onnan, s mindent magával ragadva futott, a holt testeken keresztül. Mely titok fedi okát ezen éjjeli gyilkolásnak, mely az Orleans-házra nézve hallgatott volt.

A borzasztó esemény visszhangja csakhamar megzendült Párisban. „Fegyverrel fegyverrel!” kiáltás harsoga rémesen. Villanyos borzalom rezge keresztül az egész népségen. A csak imént csöndes vider sokaság, most rögtön elvadulva, bosszus, dühös és átkozódó tömeggé változott. A házak ajtai bezárattak, a világítás eltűnt; minden zugból fegyverek surrantak elő. A szakasztár elől hátrált fennebbi kis csapat pedig visszafért a gyilkolás helyére, s „Bosszu! Bosszu!” rivalgá oly hangon, mely egy hadsereget megrémíthet. Itt vagy 12 holttestet hánytak fel egy taligára, s a városban körül huzozták. A gyászkisérlet fáklyáktól körülvilágítva, legelőször a Lepelletier-utcában, a „National” szerkesztőbirtalának ablakai alatt állott meg. „Itt vannak meggyilkolt testvéreink, — dörgő retentő hangon egy férfi, — adjatok fegyvert, hogy bosszút alhassunk!” Egy fiatal ember pedig mindkét kezét egy halottnak tálonzó sebébe mártván, egészen vörösrre bekente vérrrel, s kiáltá ég felé mutatva: „Nézétek, esküszöm, hogy meg nem mosom e kezemet mindaddig, míg legyilkolt testvéreink megboszulva nem lesznek!”

Az előbb vázolt gyilkoló véres tény dőn-

tött. A nép felbőszült, s ki állhat ellent haragjának?!

A történet e catastrofaból született, — a többi a forradalom logikájának egymásutánja. A megromlott király hivatta Molét, alakítva új miniszteriumot, a nép kiálta: már késő! — Hivatta Thierst, — már késő! — A király lemondott a párisi gróf javára, — már késő!

A házad elfoglalta a képviselőházat, kiüzte a kalmárokat a templomból. A nép elfoglalta a tuillériákat s száműzte a királyt, — s a nemzet kikiáltá a köztársaságot.

S mint lángoló háromszögben, ott fénylik e három név:

Ledru-Rollin, Blanc Lajos és Lamartine!

Ma harmincz éve, — márczius 15-ike — és e nagy nap emlékeit üljük ma. Mennyi remény, mennyi csalódás, mennyi boldogító öröm és mennyi kétségbeesett fájdalom van e nap emlékéhez kötve!

Az emberi szabadság és előrehaladás történetében. erről és erről nannak halhatatlan emléke van.

Versaillesban 1789. aug. 4-ének éjjelén, pár óra alatt századok hosszu során elnyomódás és megaláztatás nehézkedő hábéri viszonyt a nemzet képviselői egy föllekesült pillanatban eltörölték, a jobbágyból embert, a tömegből népet, a népből polgárt teremtettek.

Ezen nagszerű történelmi éjnek, ha nem is akkora keretben, ha nem is olyan óriási mérvben, de meg van hasontársa márczius 15-ikének nálunk is.

A mit a magyar nemzet színe-java, évek hosszu során át gondolt, érelt, óhajtott, de nem remélt: egy napnak eseménye megtörtént tényévé, való igazgató várszálá.

De lássuk a tényeket, melyek legékesebben szólnak.

Mint fennebb mondtam: villámgyorsasággal terjedt el Európaszerte a párisi forradalom híre, — Bruzelletől Palermóig, Palermótól Bécsen át Pestig villanyozta át a népeket; — a „fiatal Magyar ország” Pesten, nem várva be a Pozsonyban székelő tekintetes karok és rendek határozatait, az egyetemi téren gyűlt össze.

A tömeg nem gondolkozik, annak vezérre van szüksége, míg tette kél, — de a megindult ösztönszerűleg teljesíti hivatását, s tulhaladja gyakran vezetőit; jól mondá egy híres tribün: „vezérők voltak, de most már utánuk kell mennem.”

Az egyetemi téren összesereglett nép habozott, — nem tudta: hova, merre, miért, és mit cselekedjék?

Végre egy fiatal ember feláll egy székre; arca lángolt, szemei ragyogtak, melle dagadt, és érczhangjával rávivalt a népre:

„Talpra magyar, hí a haza! Itt az idő, most vagy soha! Rabok legyünk, vagy szabadok? Ez a kérdés, válaszszatok. — A magyarok istenére esküszünk, esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!...”

s folytatá ékesen, magasztosan, a meggyőződés hangján, — szavai a rajongásig felvillanyozták a tömeget, s aztán megindult elől és a nép követte vezérét.

A gondolatnak teste a sajtó; — a mi megfogamzik az agyban, azt ez ezernyi példányokban rögtönzi, — így válik az ígé testté, a sötétség

lenségemre e perczben Czecizilia látná és hallaná őnt, szíve könnyen megremegethette, izgalomba jöhetne és ingadozhatnék...

— Ha ingadozni, izgalomba jönni és reszketni látán őt, akkor sietnék menekülni, erre szavamat adom önnek Salentini ur! Tudom én jól mit tesz az, egy percznyi izgalmat felhasználni, s meglepetés által diadalmaskodni a nőken. Oly nő által, mint a Boccaferri, nem szeretnék csak ily módon szeretetni; semmi gyönyört és semmi dicsőséget nem találnék benne; mivel őszinte és becsületes, nem rejtené el előttem könnyeit és lelki furdalásait, s mivel gyönyört helyett neki is csak fájdalmat és szegységet okoznék. Oh nem, ily módon nem szeretnék birni egy ártatlan nőt. És miután én csak izgalom és mámor után vagyok, mindig csak olyanokhoz fordulok, kik maguk sem vágnak többre. Meg van most előgedve?

— Nem egészen barátom. Mind ez még nem bizonyítja azt, hogy signora Boccaferri ne szeretné ön lelke mélyéből, és hogy ama barátságos érzelmet, melyet ön iránt tanusit, ne volna szerelem, mit még önmaga előtt sem vall be. Ha ez így volna, ha ön ezt ma, vagy holnap megtudná, akkor versenyezne velem Czecizilia birhatásáért, nemde?

— Kétségkívül uram, felelt Celio minden babozás nélkül, és miután ön szereti őt, felfoghatja, hogy e nő szerelmét birhatni nem közömbös dolog... Hanem azon esetben, barátom, tette hozzá, fájdalmas felindulástól megkapatva, mely őszinte, kifejezés teljes arcán is visszatükröződött, nagyon kérném őnt, hogy vivjon meg velem. Kikiáltásom volna, hogy megöletem, mert nagyon rossz párbajvivó vagyok. A vívodában,

oszlik, s lesz nappalifény; — a népek legnagyobb ellensége a tudásnak, ez ellen leghatalmasabb fegyver: a szadsajtó, ezt — mint mindent — elnyomva, békét tartat az atyáskodó kormány.

A vezér megindul, a nép követte. Megálltak egy nyomda előtt, a nép óhatalmánál fogva eltörölte a censuát.

A magyar szabadságnak első fényugara így világít:

„Mit kíván a magyar nemzet? Legyen béke, szadság és egyetértés!”

1. Kívánjuk a jót szabadságát, és a censura eltörölését.
2. Felelős miniszteriumot Budapesten.
3. Évenkénti országgyűlést Pesten.
4. Törvényelőtti egyenlőséget polgári és való-lási tekintetben.
5. Nemzeti őrség.
6. Közös teherviselés.
7. Urbéri viszonyok megszüntetése.
8. Esküdtszék, köviselet, egyenlőség alapján.
9. Nemzeti bank.
10. A katonaság esküdjék meg az alkotmányra.
11. A politikai statusfoglyok szabadon bocsátásának.
12. Unio.

Egyenlőség, szabadság, testvériség! — E ragyogás méltó a nemzethez. —

A sajtó szabad, — az utca, nevére keresztelve, — első iker szülöttei a nép kezében; — de a gondolat szabadságának még áldoztatja van, ott őrzik a börtönben, — s ha felszabadítottuk a sajtót, rab legyen-e ő?!

A fiatal ember ércz hangjával újra rávivalt a népre:

„Fel Budára! szabadítsuk ki Stancsicsot, a nép emberét!”

S ismét megindult elől, a nép pedig követte őt.

Az idő ködös, homályos volt, szürke felhők borították az eget, nagy csapokban hullott az eső! — a szöke Duna lassan folydogált, egy-egy hullám belesapott a hid-hajójába, s lefolyt tovább — Budaváron nagy volt az aggodalom, — az irástudók és farizeusok tanácskoztak, — az öreg Gellért-hegy reményteljesen tekintett alá, — még akkor nem volt oitadella rajta! — s gondolt: még ilyent nem láttam soha!

Esernyővel mentek neki a várnak, s bevetették Stancsics börtönét; — diadallal jöttek lefelé a kanyaruló uton. A gondolat szabaddá lón.

S ki volt a fiatal ember, kit társai és a nép oly elszánt bizalommal, oly rajongó lelkesedéssel követett, — kit a meggyőződés bátorsága vezérelt?...

Nemzetünk első költője, — a szerelemnek, szabadságnak, hazafiságnak, emberiségnek és a természetnek nagy dalnok, — teremtetje egy bábajos szépségű nyelvnek, melyet előtte soha senki sem beszélt, — a hős a csatákban, — bölcsész íróasztala mellett, — és költő mindig; — a természet vad virágja, a szabadság marttyja, — a kis-körösi mészáros fia: Petőfi Sándor!!

Sámi László beszéde márczius 15-ikének ünnepén.

Elfáradtam azok miatt a miket megérttem. Izgatott vagyok azok miatt a miket várok. Aggódva fentolgom, hogy a mesterségesen előkészített bonyodalmak hazánkra és az emberiség nagy ügyeire nézve a jól vagy rosszul elha-

lyant mester vagyok elismerve, de mihelyt valódi ellennel állok szemben, hidegvértem elhagy, erőm vesz rajtam a harag, és ily alkalmakkor még mindig sebet kaptam.

Halálom megszabadítaná Czeciziliát szerelmemtől. Azért el ne hibázzon, ha arra találma kerülni a dolog!

Most pedig reggelizünk, és legyünk jó barátok, mert meg vagyok győződve, hogy ő csak gyermeknek néz engem; én is csak régi barát-nómet látom benne, és ha ez még egy darabig így tart, nem fogok féltékeny lenni önmára.

Hanem aztán nőül is veszi őt nemde? mert különben hideg vérről fognék megverekedni, s megölném őnt; erre számíthat.

— Nem bánom, feleltem. Miket ön itt elmondott, bizonyítja, hogy ki ő, és az erénynek e tisztellete, egy ugynevezett élvhajszó ember ajkairól, behunyt szemmel is házasságra ösztönöz.

Megszorítottuk egymás kezét; s nagyon így kedvel reggelizünk.

Szívem telve volt remény- és bizalommal, azt sem tudtam miért, mert signora Boccaferri elutazott volt. Nem tudtam mikor és hol fogom őt viszont láthatni, egyetlen egy pillantással sem tanusította, hogy bizhatok szerelmében. Esztelen hűség rohama lepett volna meg? Telységgel nem. Celioval való beszélgetésem, tisztán állítottam előm a gyönyörzetet, melyet tegnap csak sejtettem még. A szerelem kitágítja a szívet s balzsamossá teszi a léleget, mely abba behatol.

Első valódi szerelmem volt ez, boldognak ifjúnak, erősen éreztem magam; minden eleve-nebb, tisztább színben tűnt fel előttem.

(Folyt. köv.)

tározott emberi akarat által, miképp oldatnak meg és fejlődnek ki.

Kérdezem magamtól, hogy az a mi készülébe van, valami felsőbb és szebb civilisatio kezdete lesz-e, vagy egy rothadt világ szétmállása? És a mi ténnyé válik, a gondviselés igazolása lesz-e, mint az optimisták és hegelisták tanítják, vagy Lingard szerint egy néhány ember szeszélye, szivtelensége, bűnös nagyvárágása és tudatlansága által a munkás nagy tömegre és a becsületes emberekre mért csapások és szenvedések egymásból folyó sorozata.

Egyik perczben elismerem, hogy korunkban az anyagi és értelmi erő csaknem mindenfelé gyarapodott, és kezességül tekintem a jövődre nézve; de másik perczben már érzem, hogy az erkölcsi légkör Európaszerte szegényedett és a szegényedés következtében az erős meggyőződés apadóban. az akarat erő — ez a végrehajtó hatalom az emberekben — hanyatlóban van.

Érzem, hogy nem tapintható érdekekért való áldozatkészség; a haladásra való képesség, mely csinálja a nagy népeket és nagy embereket, és az önbizalom, mely életrevaló népnek legtermészetesebb fegyvere, mellyel magát fentarthatja és sürsít javíthatja — a népek körümenyekre való gyakori hivatkozás miatt, a véleményeknek reggel vagy este, esős vagy fényes nap szerint való ingadozás miatt, és a sokféle álbölcsesség miatt, mindenfelé gyengülében van.

És érzem, mert látható siker éppen újabb korunkban igen sokszor a nagy bűnök részén van, hogy az eredménynek hódoló új divatu turistacatorok mindenfelé szaporodnak.

Röviden:

Európát oly meredély szélén látom, melynek mélységét emagá ásta magánál és nemzetemet még mindig azon az uton látom, melynek egész hosszában békés pihenő pontot aligha találhat.

Elismerem, hogy kisebb-nagyobb mértékben mindnyájan az idő vagyunk, a mit kárhoztatunk és részesei vagyunk annak a mi van, de ez most nem nagy vigasztalás.

Ilyen hangulattal nem lehet ünnepelni.

E hangulat alól hogyan és hová meneküljek?

A ki az est beálltával csak a hosszu sötét éjszákra gondol, el kell hogy szomorodjék. Tul kell az éjszákban gondolkodni, a hajnalra és holnapra, és azzal a tapasztalati igazsággal kell vigasztalódnunk, hogy a napot a leghosszabb és leg-sötétebb éjszaka sem eheti meg soha — soha!

Hogy márczius 15-ikét ünnepelhesünk, a jelen hatása alól az emlékezet a remény hatása és hatalma alá meneküljünk.

Mire emlékezzünk? Mi nekünk mart. 15-dike, hogy nemzeti ünnepnek fogadtuk el?

Választott idő! Mondhatnám isteni nap! Nemzetünkre és hazánkra nézve kijelentés és új-jászületés egyszerre.

A nagy és szép eszméért lelkesülő fiatalság, hogy mit kíván a magyar nemzet, e napon nyilvánította leghangosabban, legelhatározottabban; e napon adták a nemzet legjobb programját és szavakban: legyen béke, szabadság és egyet-értés.

A magyar nemzet e szép napon nem ápolott önző és nemtelen szenvedélyt senki irányában. Nemzetiség vallás és társadalmi állásra való tekintet nélkül kész volt helyrehozni mindazt, mit tudatlanság vagy helytelen fogalmak következtében századokon keresztül az emberiség ellen vétett, és kész volt megorvosolni minden igazságtalanságot.

Öszinte, nyílt, bizalmas volt mindenki irányában. Hosszu, nagy és nehéz emlékei miatt a jövőbe nagy reménnyel nézett és lelkiismeretre oly tiszta volt, hogy a legjobb emberiség lelkiismeretének érezhette.

E szép napnak nem sokáig volt hasonló napja. Beteljesedett az ó-indusok és mondása, „hogy a legnemesebb gyümölcsöt termő fát hajgálják legtöbbször.”

A történelem tiszte, hogy azokat — kik emberies törekvésünk ellen az irigység, tudatlanság, önzés és előítélet vad szenvedélyét felkeltették, hazánk újjászületését akadályoztatták, és azt a szellemet, melyből béke, szabadság és egyetértés ujvilága születhetett volna, elfojtani akarták — megbélyegezte.

A mi feladatunk, hogy elég bölcssek legyünk az eseményekből levonható tanúságot megérteni és elég bátrak azt hasznosítani.

Ha 48-ban az a szellemi-küli bölcsesség érvényesült, hogy alá kell vetni magunkat a nehéz körülményeknek, ellenségeink hatalmának, ma az emberiség egy szépet, jóért küzdőni kész nemzettel szegényebb lenne.

Szerencsére a nemzet legjobb vezérét — ösztönét — követte: bizott jogában, bizott erejében, nagyot akart és nagyot csinált.

Érezték, tudták, hogy Magyarország szabadsága sok áldozatot követel, nem riadtak vissza: nem az utban álló akadályokra néztek, csak a célra.

A 48-ban felavatott új szellem az, melynek ápolása és nevelése által Magyarországon az eszmék és emberek nőhettek.

A nemzet hitét és reményét a jövőbe annak emléke tartja, a mit 48-ban akart és csinált; 48-ban szerzett kincséből élünk, becsületünk és

dicsőségünk legjobb része akkor kapott sebeink eredménye.

Emlegessük ezeket a napokat, mert az emlékezés által szellemünknek rugókonyaságot adhatunk és megóvhatjuk magunkat attól, hogy elhitrányodjunk.

Reméljünk! a hol a remény vonza a szíveket, ott a jövőnd biztosítva van.

A jövőndnek több neve lehet.

A gyenge eszűgeteg nemzet előtt a jövőnd neve: lehetetlenség, tehetetlenség, tengődés. A jogában és erejében bizó nemzetre nézve a jövőnd neve: szabadság, béke, jólét.

Az olyan haza, mint a miénk, mely így a hogy van is nagy eredmény és a melynek annyi joga van a jobb élethez, az egész szívet igényli.

Férfiak és nők, öregek és ifjak a eszűgetegség ellen mentésük meg magukban a reményeséget, a szép és nagy dolgok iránt való kedvet, ez által a haza jövője biztosítva lesz.

Minden nagy ügynek hősrre és apostolokra van szüksége. Hazánk ügyének és szabadságának gyöngéd apostolai a nők legyenek.

A nő hatalom, a hatalom kötelesség.

Az erkölcsi világban ép ugy igazság, mint a phisical világban, hogy valaminek nevelésére, fejlesztésére csak a világosság nem elég: melegség is kell. Ez igazságból folydog szerencsés ügynek. győztes eszmének tartom azt, melyet a nők szivükbe fogadnak, melengtetnek és pártolnak.

Az emberi, polgári és társadalmi erényekre sokfelől kaphatunk buzdítást, de legjobb fejlesztő helyők a családi élet szentélyében van. Az ember leginkább azt az erényt viszi a közéletbe, a mi a családi élet tűzhelye körül fejlődött ki: a tűzhely pedig a nők birodalma. A törvényeket a férfiak hozhatják, de az erkölcsök a nőkől függenek. Én legalább a világtörténelemből mindig úgy érzem, hogy az emberi, polgári és társadalmi erényekért a nők a dicsőség, de az erkölcsök hanyatlásáért és hitványaságáért is ők a felelősök: mert a nők képesek kicsivel, csaknem semmivel, egy szál virággal, vagy egy mosolylyal a férfiakat nagy és szép tettekre buzdítani; mert a jellemről, szivtől és miveltiségtől kísért szépség és gyöngédség mindenkit hódolatra késztet.

A világ fontosságú platái csata alkalmával, Aristides kicsiny de lelkes seregét, a persák nagy tömege ellen, csak ennyivel buzdította: „A küzdelem folyama alatt mindenki a szabadságra emlékezzék.”

Jó lélekkel ajánlom magunknak is márczius 15-dikének emlékét.

A híres Fox e század elején I. Napoleonnal a párisi tárlatot látogatta meg. Ez alkalommal Napoleon egy földgömbre mutatva, gunyosan jegyezte meg, hogy azon Anglia milyen kicsiny helyet foglal el. Fox önértetesen válaszolt: „Igen de e kicsiny helyen angolok laknak, kik ugy akarnak ott élni és meghalni mint jangolok.”

Ezt az önértetést kívánom egész nemzetünknek és azt az önbizalmat, mit az ő normán hajósok érezték és fejezték ki következő tengeri dalukban:

„Zug a vihar körülünk, de az evező kezünkben van s megynk a merre akarunk.”

Az ifju nemzedék iránt való tekintetből egy ó görög kardallal végzem. Szerzője Pyndarus.

Öregek kara: ifju korunkban hősök voltunk.

Ifjak-kara: A mik voltatok, mi most azok vagyunk.

Gyermekek-kara: Mi különbek leszünk, mint ti voltatok és vagytok.

Ugy legyen!

A TÖRVÉNYHATÓSÁGOKBÓL.

Hunyadmegye közigazgatási bizottságának márcz. 11-én tartott havi gyűlése.

Barcsay Kálmán alispán a megye közigazgatásának menetét a lefolyt február hórl kimerítő jelentésben ismertetvén, jelezte a körjegyzőségek szükségessé vált organisatiójára vonatkozó előmunkálatokat, a községi költségvetések egyöntetűsége vonatkozó intézkedést. Ez utóbbi egy-magában oléggé mutatja, hogy alispánunk nemes hivatásához képest a nép anyagi jólétét szíven hordozza, s a visszaélések módjait teljes erejével korlátozni iparkodik. Erre valóban égető szükség is van, mert jelentésének további folyamából látjuk, hogy Hunyadmegyében az ipari gazdaság mellett egész községek néznek inség elébe s a mostoha termések gyakoriság, nemcsak az adófizető képességet csökkentik meg, hanem helyenként az önfentartás eszközeinek megszerzését is akadályozzák. Rendőri s közbiztonsági tekintetben föltűnőbb eset nem fordult elő azon 3 tüzészetn kívül, melyek szerencsére nem vittek nagy pusztítást véghez. Jelentése végén indítványozza alispán, hogy azon községekben, hol élelem és keresethiány uralkodik, kérelmezze a bizottság, legalább aratás végéig, az adóvégrehajtások felfüggesztését.

A katonai és fellebbezési ügyek előtt felmerült egy kültisztviselői fogymli keresetnek kimondása is, melylyel alispán bizott meg.

Réthly tanfelügyelő havi jelentéséből kiemeljük a következőket: minthogy a mult februárban évi jelentést adott, jelenleg január, február mozanatait foglalja együvé. A körösbányai megromlott tanító állomást Szabó István bácsi tanító nyerte meg, e helyébe Viski György nevezetett ki Lind-

szávról s utóbbi Iszlay okleveles tanítójelölt pótolja. Ó-Porettejére Pétrison T. végzett képezdész küldetett ki, de az hír nélkül Moldovába távozott. Szilvársra, Lindzsínára a gondnokaság kinevezetett. Államsegélyt több iskolának részére utványozott a miniszter ur, részint a tanfelügyelő, részint a közig. bizottság útján. Segélyben részesültek Vitt-mayer boiczai r. cath. tanító 30 frt és Dávid cseresztrai községi tanító 20 frt. Több iskola díszes és czélszerű felszerelésben részesült. Algyógyon az iskola javára jótékonyczú táncszivalmat rendeztek 30 frt tisztá jövedelemmel. Privát értesülés folytán hasonlót mondhatunk Petrozsenyről. Az iparos oktatás életbejuttatására az alispánnal egyetértőleg több községben megtették a szükséges lépéseket, Déván a képezési tanácsok tisztán a nemesség ügy iránti önzetlen áldozatkészségből vállalták el a tanítást s az már folyamatba is van véve. Az erd. rom. cath. püspökség a bizottság abbéli megkérésére, hogy léptetné életbe Déván a püspöki kar által is elfogadva 6 oszt. szervezetű kitérőleg felelvén, a válasz a magas hatóság által tekintetből a miniszteriumhoz terjesztetik fel. A brádi járásban több rovtott életű egyén választatván be a gör. kel. iskolákhoz tanítónak s a mellett a lelkészek a brádi gymnasium s a halmágyi gör. kel. iskola javára önkényes adóztatásokat eszközölve; ezek megszüntetése végett meg lett keresve az illető egyházi főhatóság. Szintgyi járt el a k. bizottság a berekviói gör. kel. lelkésszel szembe, kiről az iskolai gondnok által megéjtett vizsgálat nemcsak azt derítte ki, hogy a tankötelesek névsorát nem híven írta ki, hanem az iskolával szemben tanusított ellenséges működése is constátálva lett. Mindkét ügy az érsekiség válaszával együtt a miniszteriumhoz terjesztetik fel. Bajcsdi tanító Nándra Péter ellen az illető szolgabíró által fegyelmi vizsgálat inditattik. Végül közöltetnek az újabban eltiltott tankönyvek: Moldovántól s a bécsi Arteria czégtől.

Adófelügyelő jelenti, hogy ez időszak a tavalyi megelőzőhöz képest 31 ezer frttal kedvezőtlenebb, bár elemi csapásokkal indokolva van e sajnos állapot, mégis kénytelen több tisztviselőt hanyag eljárását megrovólag felemlíteni. Hivatatos utazása alatt tapasztalván, ha az évi adókiadás nincs bevezetve az adózó könyvecskébe, jövőre az A) táblázatok beérkezése után e beírást rögtön eszközöltetni kéri.

A szászvárosi és gyógyi járásek több községe élelem hiánya miatt adófizetési haladékokat kér aratásig.

Kir. főmérnök Grün jelenti, hogy a kavicsszállítást a mult ősszel korán beállott tél miatt nem lehetett befejezni a kívánt mértékig, mindazonáltal a veszélyeztetett útsztrékek illetménye nem maradt el s így minden kár nélkül pótolhatja most utána hátrálékát vállalkozó. B. Nopcsa E. indítványára felkértet a közlekedési miniszterium, hogy utasítsa, jövőre az utak felhívizsgálására kiküldött közegeket oda, miszerint a törvényhatóság bizotts. képviselőit értesítsék idejekorán megjelenésükről, mert ő épen ezen mulasztás miatt most megbízatását nem teljesithette.

Kir. ügyész helyettes jelenti a febr. 28-án megéjtett börtönvizsgálat eredményét, volt 124 fogoly, 76 elítélt és 48 vizsgálati fogságban, ezek közül 39 gyógykezelés alatt. Indítványa folytán figyelmessé tetetnek a hatóságok, hogy tüzesetek idején gondoskodjanak vízhozó fogatokról.

Arvaszéki elnök jelenti, hogy a beérkezett ügydarabok elintéztettek. Február végén volt 96 frt. 59 kr. készpénz, 52 587 frt. államkötvény, 87,904 frt magánkötvényekben. A volt Zaránd és Szászvárosokból több magánkötvény nem adatván még be: ezek beszerzése árvász. elnökre bízott.

Főorvos jelenti, hogy a közegészségügy kevésbé kedvező volt. Déván a ronesoló toroklob szórva nyosan 8 áldozatot ragadt el s a légző szervek bántalma volt leggyakoribb.

Végül megjegyzem, hogy a választott tagok közül csak 3-an voltak jelen. A többieket betegség tartotta távol.

A „Mária Valéria“

árvaház javára folyó hó 12-én a nemzeti színházban rendezett közevacsora alkalmával étel- és italnemleken történt adakozások:

Ételnemlekek.

Tauffer János 1 tortát, Hösler Nándorné 1 tál borított sonkát, Bogdán Istvánné 1 tál sonkát, 1 tál nyelvet, öz. Simó Károlyné 1 tál apró süteményt, öz. Vinkler Ferenczné 1 tál thea süteményt, Szöcs Géjáné 1 tál bornyusültet, Czink Jánosné 2 tál csörögét, Filep Istvánné 1 tortát, Biasini Sándor 1 süveg czukrot, Macskási Rozália 1 tortát, Hajós Jánosné 1 tál sonkát, b. Bánffy Dánielné 2 tál pulykát, Dörgő Albertné 1 tál sonkát, gr. Klebersberg Vilmosné 2 tál fásirozott pulykát, Kerekes Anna 2 tál thea-süteményt, Kovács Antalné 1 tál sonkát, dr. Homan Ottoné 1 tál pulykát, 1 tál tésztát, Trandafir Miklósé 2 tortát, Kolozsvári Sándorné 1 tál tésztát, Hancz Pálné 1 tortát, Szász Domokosné 1 tál tésztát, Cseh Margit 1 tortát, Burckhardt Ágostonné 1 tál combot, 2 tál tésztát, Somlyai László 20 darab narancsot, dr. Fischer Lajosné 1 pástétomot, Gyarmathy Miklósé 2 tál fásirozott pulykát, K. Biasini Domokosné 2 tál sonkát, Somlyai Lászlóné 1 tál halat, Züllich Istvánné 3 tortát, Gergely Jánosné 1 tál bélest, 1 tál pulykát,

ugorkával, öz. Kónya Rudolfné 20 darab nagy veknit, Deák József 1 tál csemegét, Molnár Józsefné 1 tál sonkát, gr. Teleki Domokosné 1 tál halat, 1 tál bornyut, Csiki Teréz 1 tál sonkát, Ujfalvi Ádámné 1 tál pulykát, Csiki testvérek 1 pekk édességet, 25 darab narancsot, Tauffer Adolf 1 tortát, dr. Maizner János 1 tál fásirozott pulykát, Plihal Ferenc 1 tál halat, 1 tál fásirozott pulykát, Frits Albertné 1 tál tésztát, 1 tál sonkát, Engel Józsefné 1 tál fásirozott pulykát, öz. Pataki Józsefné 1 tál iróstésztát, Pataki Viktorné 1 tál disznófőcsajtot, Hutflesz Károlyné 1 kilo sajtot, 1 tál halat, Schwarz Józsefné 1 tál almát, 25 darab narancsot, Deák Józsefné 1 tál tésztát, dr. Nagy Józsefné 1 tál nyelvet, gróf Béldi Györgyné 2 tál fásirozott pulykát, ft. Ferencz Józsefné 2 tál nyelvet, br. Bánffy Albertné 2 tál crémet, Todorffy Bogdánné 2 tál pulykát, 1 tányér ugorkát, Brenner Jaroslawné 1 nagy tál halat, Somodi Istvánné 1 tál süteményt, 1 tál nyelvet, Zabulicz Sándorné 1 tál sonkát, öz. Dolmányosné 1 tál nyelvet, Korbuly Bogdáné 2 tál crémet, Zeyk Dánielné 1 tál sonkát, Horovitz Sámuelné 2 tortát, Dietrich Sámuelné 2 tortát, 2 tál pulykát, Dobál Antalné 1 tál almásbélest, gr. Uszterházy Jánosné 2 tál thea süteményt, Vogel Károly 1 és 1/2 kiló sajtot, Ákoncz Sándorné 1 tál halat, br. Wesselényi Ferencné 1 tál malacozot, 1 tortát, Szacsay Sándorné 1 tál sonkát, gr. Wass Albertné 1 tál fásirozott pulykát, Demeter Károlyné 1 tál sonkát, Betegh Péterné 1 tál süteményt, Dobokay Károlyné 1 tortát, Ováry Kelemené 1 tál sonkát, Vikol Andrásné 1 tortát, Molnár Sándorné 1 tál halat, 1 tortát, Simon Ferenc 1 tál süteményt, Weiss Ignácné 1 tál pulykát, Farkas Józsefné 1 tál rántott bérányt, 1 tányér ugorkát, Benel Ferenczné 1 tál sonkát, 1 tál nyelvet, Rignát József 1 tál sonkát, Rignát Róza 1 tál nyelvet, Haller Rezsóné 2 tál velót aspikkal, Mikó Imréné 1 tál pulykát, Valentini Adolfné 1 tortát, Vályi Gáborné 1 tortát, Csiky Victorné 1 tál fásirozott pulykát, Fischer Józsefné 2 kosár almát, Várady Móríc 1 tál kúrtós kalácsot, Mihályi Mimi 1 tál fásirozott pulykát, Török Istvánné 1 tál fásirozott pulykát, Csiky Imréné 1 tál sonkát, 1 kosár narancsot, Concha Gyözőné 1 tál bornyuhust, Gajzágó Istvánné 1 tál pulykát, Fángh Istvánné 2 tál tésztát, Asztalos Jánosné 1 tál halat, 1 üveg ugorkát, Deák Albertné 1 tál fásirozott pulykát, Mathievich Isabella 30 pulykapánkót, Sikó Róza 30 pulykapánkót, Pataki Istvánné 1 tál fahajfánkót, 1 tál töltött pulykát, 1 tál compot, Paál Andrásné 1 sonkát, Szeszák Ferenczné 1 tál tésztát, Török Istvánné 8 csöpöt, Kőszegváry Gyuláné 1 tál tésztát, Békésy Lilla 1 tál pulykát, Veres Ákosné 1 tortát, dr. Szöcs Emilné 1 tortát, Mihály Lászlóné 2 tál sonkát, Salamon Klára 1 tál kúrtós kalácsot, Hincz Györgyné 1 tál belpesenyét, Sipos Gáborné 1 tál pulykát, Weinberger Pálné 1 tortát, Bokros Ádámné 1 tál halat, Papp Elekné 1 tál tésztát, 1 kényeret, Trucza Endréné 1 tál sonkát, öz. Szabó Józsefné 1 tál bornyusültet, Groisz Gusztávné 1 tál nyelvet, Ilyés Gáborné 2 tortát, Váradi Józsefné 2 tál tésztát, Dávid Antalné 1 tál sonkát, Katona Elekné 1 tál pulyka, 1 tál salátát, Máczedonfy Vinczéné 1 tál crémet, 1 tál nyelvet, Merza Joachimné 2 tortát, Voith Gergelyné 1 tál nyelvet, egy tál pulykát, Szathmáry Elekné, 1 tál süteményt, özvegy Kállay Gusztávné, sajtot és turót, dr. Osikovszkiné egy tál bornyusültet és 1 tál salátát, Tauffer Ferencné 1 tál fásirozott pulykát, Vizi Endréné 1 tál sonkát és 1 tál kúrtós kalácsot, Horváth Mózesné 2 tál sonkát, Girsik Jánosné 1 tál halat, Sándor Istvánné 3 tortát, br. Kemény Istvánné 2 tortát, öz. Kiss Lajosné 1 tortát, Stein Gáborné 1 tál fásirozott pulykát, dr. Patakiné 1 crémet, dr. Gajzágóné 2 tál süteményt, Simai Mari 1 tál pulykát és 1 tál tésztát, dr. Weisz Józsefné 1 tál fásirozott pulykát, báró Bánffy Ádámné 6 üveg compot 1 sajtot, gr. Kornis Bertha 1 tál pulykát és 1 tál compot, Jonás Sándorné 1 tál süteményt, gr. Teleki M.-né 2 tortát, Simon Elekné 2 tál sonkát és 1 tál pulykapánkót, Benel Jánosné 2 tál pulykasültet és 2 tál salátát, Jenei Victorné, 1 tál sonkát és 1 tál süteményt, Szentcs Mártonné 1 tál süteményt és 1 tortát, Márkovics Istvánné 2 tál bornyusültet, Kaufman Jakabné 1 sonkát, Tisza Lászlóné 2 tál pulykát, 1 tál fásirozott pulykát 2 tortát, Ugrov Juli 1 tortát, Gegerbauer Józsefné 1 tál nyelvet és 1 tál bornyusültet, Ugrov Sándorné 2 tál szulezot, öz. Maczedonfné 1 tál tésztát, öz. Kiss Lajosné 1 tál nyelvet, Kiss Elekné 2 tál sonkát, öz. Kollát Sándorné 2 kényeret, Kozma Józsefné 1 tál pulykapánkót, dr. Brand Józsefné 1 tál fásirozott pulykát, Merza Gergelyné 2 tál fásirozott pulykát, Veress Sándorné 1 tál sonkát és 1 tál fásirozott pulykát, Encz Géjáné 1 tál szulezot, 3 czukor kosár szulezot, Székely Jánosné 1 tál sonkát, 1 tál süteményt, Masók Lukácsné 2 tortát, gr. Béldy Ferenczné 2 crémet, gr. Haller Gáborné 2 crémet, Mayer Józsefné 1 tál fásirozott pulykát, öz. Ábrahám Jánosné 1 tál sonkát, 1 üveg boreczetet, Ajtai Sándorné 1 tál fásirozott pulykát, Ditróiné 1 tál crémet, Orbán Józsefné 2 tortát, Kánitz Ágostonné 2 tortát, 2 tál bornyusültet, egy valaki 20 narancsot, Bernád Albertné 1 tál hideg sültet, gr. Teleky Gusztávné 1 crémet, 1 szulezot, Merza Lászlóné 2 tál halat, Plosz Hamza Ilka 1 tál bornyusültet, 1 sonkát, Gábor Andrásné 1 tál süteményt, Gerecsné 1 diós kiflit, Korbuly Bogdáné 2 tál szölöt, ifj. Bodor Pálné 1 tál tésztát.

Ita l o k.

Ferenzi Miklós 12 üveg rislinget, Bányai Vitális 4 liter dessert bort, Keresztély Kálmán 4 l. dessertet, Varga Dánielné 2 l. édes ürmöst, Simon Elek 25 kis üveg rózsamálit, Ladányi Sándor 12 nagy üveg jó bort, gr. Teleki Miksáné 22 liter szinbort, Somlyai László 4 üveg dessert bort, ft. Nagy Péterné 4 kupa ráczürmöst, Rucska János 4 liter szinbort, Csiki-testvérek 8 kis üveg csemege bort, Reschner Károly, 2 üveg liquert, Frendi Gyula, 1 liter ruhot, Hirschfeld József 16 kis üveg asztali bort, Keresztész Pálné 6 kis üveg tokaji aszút, Kónya Rudolfné 22 üveg veyest, 9 üveg szinbort, Tauffer József 5 liter szinbort, Bónigai Sámuel 10 liter asztali bort, Frits Albertné 2 üveg bort, 1 liter eczetet, Somodi Istvánné 1 liter eczetet, ft. Veszely Károly 1 veder asztali bort, Ransburg Adolfné 10 üveg bakatort, ft. Várady Móríc 2 czilinder bort, Hincz György 1 nagy üveg szinbort, Dávid Antalné 4 üveg piros bort, Pánczél Imréné 30 üv-g asztali bort, Girsik Jánosné 2 üveg asztali bort, özvegy Kiss Lajóné 6 üveg risinget, Kiss Elekné 2 üveg pezsgőt, Csiky Mihály 1 nagy üveg szinbort, [Aj-tay Sándorné 2 üveg szinbort, Hutflesz Károly 10 üveg ruhot.

Hutflesz Károly 10 font mili gyertyát.
Pénzadományok ételnemlekre.
Inczédi Sámuelné 4 ft., Vélits Lajosné 3 forint.

Összesen 7 frt.
Fogadják e nemes szívű adakozók mindnyájan — az árvák nevében — hálás köszönetünket, hogy bőkezű adományaikkal elérni segítették az est sikerét, s ezzel az árvaház pénztárát oly szép összeggel gyarapították.

Kolozsvárt, 1878. márcz.. hó 14-dikén.
Br. Bornemisza Ignác né, elnök.
Szász Domokosné, titkár.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. márczius 16.

— A kolozsvári kir. pénzügyigazgatóság Hinder Emil í. nyug. pénzügyi biztost, id. minőségű lajstromozva; Kondás Ferencz irodaségdizsztet, végleges minőségű 2-od oszt. irodatisztát; mildenberger Bonigni Guidó díjas gyakornokot irodaségdizsztát és Hambrich Károly díjtalan gyakornokot díjas gyakornokká nevezte ki.

— A földmívelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. miniszterium közhírré teszi, hogy a bodzai m. kir. vesztégállomáshoz intézett levelek és rendeletek következőleg czímezendők: „Bodza-Kraszna (Háromszékmege) u. p. Nagy Borosnyó.”

— A kolozsvári színház sorsa, — érteve a nyári időnyt és a társaságot, — még mindig függ a levegőben, mint Mahomed koporsója. Legalább bizonyos senki sem tud, az egyik ezt, a másik azt állítja. Ugy látszik, maguk a legilletékesebb „döntők” körök sem tudják még, hogy mi lesz. Ennek következtében a legkalandosabb változatok keringenek a közönség körében afelől, hogy mi lesz a társulattal nyáron át, mondják, hogy M.-Vásárhelyre megy; mások ismét azt állítják, hogy két részre oszlik s egyik csoport Brassóba, a másik Szebenbe menne. Mi, részünkről, csak egyszerűen felmilitjük e kőza híreket minden megjegyzés nélkül. Mindenesetre nem ártana, ha az illetők egy kisé fölvilágosítanák a nyilvánosságot e közintézet sorsa felől, mert az érdeklődés, mely eddig a színház iránt, a közönség körében nyilvánult, ez ignorálás következtében igen könnyen olyan közönyösséggé megy át, mely egy közintézetre nézve károsabb mint akármilyen más. A társaság szervezéséről sem lehet semmit hallani; csak azt tudjuk, hogy a jelenlegi társaság legjobb tagjait mind elvesztitjük, így E. Kovács Gy., Vidor P., Baloghné, Boér Emma, Ditróiné, Kassai, stb. A Dálnoki-pár, Marcell és Török Károly az aradi színházhoz szerződtek.

— Márczius 15-dikének ünnepe tegnap, bizvást elmondhatjuk, egész Kolozsvár városának ünnepe volt. Az oskolák nagy része délután felfüggesztette előadásait s a redoute terme kicsiny volt az óriási közönség befogadására. Az egész terem, az összes karzatok zsufoltság tömve voltak, ugy annyira, hogy sokan az ajtókon kívülről hallgatták a benn történeteket. Örömmel látuk, hogy városunk intelligenciájának színe-java s e mellett igen szép hölgyekszoru vett részt az ünnepélyen; ott láttuk gr. Eszterházy Kálmán főispánt, Simon Elek polgármestert, számos egyetemi tanárt és nejeiket, legnagyobb számmal azonban a helybeli tanodák lelkes ifjai jelentek meg. Valóban ideje is, hogy márczius 15-ike, mint a legszebb emberies eszmék diadala, az új magyar alkotmányosság születése napja a társadalom minden rétegének, szóval a magyaroknak nemzeti ünnepe legyen. Nekünk amugy is alig van nemzeti ünnepünk, a kik pedig egyáltalán nem igen szoktak idegenkedni az ünnepnapoktól. Szt. István napja az egyetlen és ez is inkább szent, mint polgári ünnep; hazánk történelmében, ha eseményt keresünk, eleget találunk, de nagyobb és szebb napot mártius 15-ikénél alig találunk. E szép napot el kell tehát mindig izolálnunk a jeleltől, kerülünk kell mindennemű vonatkozást politikai árnyalatokra s akkor pártkülönbség nélkül a magyar alkotmány ünnepévé lesz az, mint tegnap volt. Ez ünnepély programja igen érdekes és változatos volt. Salamonnak kitűnő zenekara a „Bánk-

bán” nyitánnyal nyitotta meg, mire a „Polgári dalegyet” énekelte el a himnusz hatással. Ezt Sáni László eszmegazdag szép beszéde követte, melyet fennebb közlünk egész terjedelmében. Az éljenzéssel fogadott beszéd után Boér Emma lépett az emelvényre és mélylőrzéssel szavallta el Tompa Mihály „Forr a világ, forr, miként a tenger” című szép költeményét, melyet szintén élénken megtapsolt a közönség. A kolozsvári „Dalkör” énekelte el ezután Petőfi „Tied vagyok, tied hazám” című költeményét oly hatással, hogy ismételni volt kénytelen. Ekkor Kovács Gyula lépett ki és ifju hővel olvasta fel vagy inkább igen szépen előszította a februári és márciusi napokat gr. Teleki Sándornak ezintén fennebb közölt leírása szerint. A jelen voltak érdeme szerint többször kihívták Kovács Gyulát és az író. Ezt követőleg Böhm József az egyetemi ifjuság részéről szavallta el. Petőfiének „Erdélyben” című költeményét, kinek azonban meglehetősen meg volt nehezítve helyzete az által, hogy Kovács Gy. után következett; de különben is oly egyhangulag és bádggyadtan szónokolt, hogy a közönség szinte kérdeni látszott tőle, miként lehet ily fiatal emberben oly kevés tűz és elevenség? A program most már végéhez közelgett a Petőfi szobor leleplezésével. K. Papp Miklós mondta el a köszönségnek, hogy e szobrot Ádai Zsigmond szobrász készítette s tőle az erdélyi muzeum számára közadakozások útján vétetett meg; ezt követőleg néhány meleg szó kíséretében a szobor elől elvonata a leplet. Még a Dalkör énekel pár hazafias dalt és Pongrácz zenekarának indulója mellett elosztott a közönség. A szép ünnepélyből önkényes adakozások után 192 frt vétetett be a szobor még fedezetlen költségeire.

— Az ip. ifjak önképző és betegsegélyző egylet tagjai részére vasárnap f. márcz hó 17-én d. u. 3 órakor tanulságos felolvasással a m. kir. egyetemi épület 2-ik emelet, természettan i intézet hallgatói termében „Képmásolás a villanyos árammal” t. Egyed Mózes ur által, melyre a belpöti jegyeket átvethetni előre az egylet helyiségében. Az ig. választmány.

— Egy gazdátlan nő prémes bundát talált tegnap (márc. 15.) a rendőrség a Trincisvárbán levő panorámához tartozó szekér alá eldugva. A vizsgálat még csak annyit derített ki, hogy a panoráma előtt áruló kofák valami jómadárnak a karján látták a bundát, ki egy darabig ott ögylegett. Uglátszik, valami teendője akadt később vagy félt a földtetéztéstől s azért helyezte depositumba, a szekér alá. A ki magát mint tulajdonos igazolni tudja: a bundát a rendőrségnél (11. sz. szoba) átvetheti.

— Szászsebesen, mint a „H. Ztg.” írja, e hó 13-án éjjel, egy ügyvédi irodába a tolvajok betörték, s több érdekes tárgyat elloptak. A hasznavehetetlen iratokat pedig összeszaggatva, az udvaron csomóba rakták, mi által kiszámíthatatlan kárt okoztak. A tolvajok az irodában gyertyát gyújtottak, a nélkül hogy az éjjeli őr munkájában háborgatta volna, mi annál megfoghatatlanabb, mert az ügyvédi iroda, a piac közepén utczára, földszinten fekszik, alig pár lépésnyire az éjjeli őr szobájától.

— Nagy Körös, Algir és Székely-Udvarhely. N.-Körösről írják — a „P. N.”-nak: Ádám Gerzson n.-kőrösi főgymn. igazgatónak e lapok f. 6. mart. 5-én megjelent esti lapjában közölt számítása szerint, Nagy-Körösn 134 lélekre esik 2 főgymn. tanuló; mig Poroszországban és Németországban, továbbá Belgiumban 200, s Magyarországon 450 lélekre. Csupán csak Algirnak enged N.-Körös, mert Algirban 124 lélekre esik 1. De engednie kell Sz.-Udvarhelynek is; mert nevezett város lélekszáma: 4376 és 3 főiskolájában (főreális. — 153, — ref. főisk. — 274, — és róm. kath. főgymn. — 107) összesen 534 tanuló volt az 1876—7-ik tanév végén, mely számból, épen 8., lélekre esik 1 középtanodai tanuló. — Hanem sajnos, hogy mind Nagy-Körös, mind Székely-Udvarhely e dicsőségét nagyrészen vidékének köszönheti. Quod erat demonstrandum.

— A népszínházat Rákosi Jenő újabb három évre kibérelte s a szerződést aláírta. Fizet tizezer forint évi bért s négyezer forint tűzbiztosítási díjat. Továbbá évenként két előadást köteles tartani a népszínházi alap javára, melyet még 69,000 forint adósság terhel.

— Fehér szalonka. A gödöllői koranuradalomhoz tartozó kis-baghi erdőben Manhalt József erdőseged fehér szalonkára akadt, mely csak olyan ritka, mint a fehér holló. Tollazata az erdei szalonkáké — kivéve szárnyait — teljesen a közönségeshez hasonló; szárnyai azonban egész közel a testig oly fehérnek, mint egy hófehér galambé; csak az egyik öreg tolla különbözik annyiban, hogy keskenyebb fele a szokott rajzzal van tarkítva, mig szélesebb fele hófehér. A különös szalonkát, mint a „Vadász és Versenylap”-nak írják, azonnal felküldték Bécsbe, hol alkalmasint ő fensége Rudolf koronaherceg ornithologiai gyűjteményében fog helyet nyerni e ritka példánya a hosszú-csőrűeknek.

— A bécsi olasz opera-társulat Nilsonnal és Faurel a nagy héten le fog jönni Budapestre s a népszínházban kétszer lép fel. Egyik előadás a Hamlet lesz, ha a zenekarra nézve fölmerült nehézségeket leküzdik, a mire alapos remény van. Ophélia tudvalegleg Nilsonnak bravour szerepe, melyet Thomas e világhírű énekes-nő számára írt.

— Egy török törvényszéki teremről a Turquie levelezője a következő képet nyújtja: Tegnapelőtt február 21-én, jelen voltam a janinai törvényszék nyilvános tárgyalásán, melyen Lukri effendi elnökölt. Az utóbbi a divánon ült s a vád és védbeszédek alatt a tyukszemét vágta ki. A három bírák egyike az alatt a Bassieret olvasta, a másik egy hosszú levelet írt, a harmadik pedig a körülötte döngöselő legyeket szemlélte úgy figyelemmel. De ne higgye senki, hogy tulozom a dolgot. Ez ülés a nyilvános tárgyalások termében folyt le tegnapelőtt. Ajánlom az igazságügyminiszter ur figyelmébe.

— Lecocq zeneszerzőt Koning igazgató fölkérte, hogy írja meg életrajzát. Lecocq erre a következő croquival felelt: „Gyermekkoromban első hangszerem a flageolet volt, melyet sajnálkozom nélkül cseréltem föl a zongorával. Életemnek jó részét lezkeadással — 5—10 frankjával — tartottam fenn; ez a mesterség azonban gyűlöletes volt lelkemnek. Hiszem is, hogy tanítványaim édes-keveset tanultak tőlem. A communista háboru okozta, hogy műveimet Brüsszelben adattam elő, a honnan hírem és vagyonom származik. Jellemem általában szelid, hanem azért vad is tudok lenni. Szeretem háztartásomat, macskáimat és a komoly zenét. Zongorámon mindig találhatni Bacht, Mendelssohnt, Schumannt és Wagner-t. A színházba ritkán megyek, legjobban szeretem a nagy operát és a Théâtre Francaist, Bossant, hogy darabjaimat „operett”-eknek hívják, holott ez a szó semmit se mond. Türevésem mindenkor oda irányult, hogy komikai operát írjak. Irtódom az üzletektől, melyekhez sehogys értek. Valóságos győtrelem reám nézve, ha tulajdon zenémel kell hallgatnom. Nem játszom és nem örömet utazom. Kissé gourmand is vagyok. Életemről nem örömet beszélek, s legszívesebben látnám, ha mások se törődnének vele.

— Pikans. Szegény Crispine ugyan nyakára nőték az — asszonyok. Alig bizonyították be, hogy két felesége van neki, a Veronában megjelenő radikális közlöny, az „Arena” most azt írja, hogy van neki még egy harmadik felesége is, és pedig az az első a sorrendben, a neve Felicita Valla. E házasságból származott egy Tomasso nevű gyermek. Tehát: Felicita, Rozália és Filomena. — Rosz omen a!

A „KELET” magán táviratai.

Feladatott Budapestben marc. 16. 11 ó. 30 p. d. e.
Érkezett Kolozsvárra marc. 16. 11 ó. 55 p. d. e.

A magyar delegáció plénumban kedden tárgyalja a hitelt. A határozatok összeegyeztetésére Szilávy, Falk, Csengeri, Coronini, Walterskirchen és Saup küldettek ki. Az osztrák delegáció bizottsága előtt gr. Andrassy kijelenté, hogy a felhatalmazás megszavazása nélkül az ügyeket tovább vinni nem hajlandó. A hitel erre 11 szoval 9 ellen megszavaztatott. A lengyelek körében a hangulat harcizlas, közös szavazás esetén a lengyelek a magyarokkal szavaznának.

Hírlik, hogy a békeföltételek a portának megtöltják a Fekete tegeren hajóhadat tartani.

Oroszország elleni Görögország részvételét a kongressuson. Athenben e miatt nagy az elkeseredés.

Legujabb.

Lond on, márcz. 15. A keleti flotta megerősítése céljából elrendelte az admirális, hogy a külföldre induló valamennyi hadihajó várakozzék.

*

Pétervár, márcz. 15. Ignatieff tábornok Reuf pasával ma ide érkezett.

*

Tűz a budapesti egyetemi könyvtárban. Az egyetemi könyvtárpépület pinczehelyiségeiben tegnap dél körül tűz ütött ki. A pinczékben levő lona, régi butorok, továbbá a fás kamra tüzet fogván, csakhamar óriási füst felzárkani az épületről, mely a léposókat és a termék egy részét betöltö.

A tűz azonban csakhamar már láthatóvá kezdett válni a pincze ablakokon át, s ott az olást rögtön megkezdtek. Az oltság munkája vagy egy óra hosszágú tartott, s 1/2 1-re a tűz teljesen el volt nyomva, a nélkül, hogy a pinczéből feljebb terjeszkedhetett volna.

*

Menyődörgés és jégcsö. Szarvasone hó három napján, hetedikén, nyolcadikán és kilencedikén délutánoként sötét felhők vonultak nyugat felől s mindannyiszor a hócs menyődörgést jégzajor követte.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békésy Károly.

Pályázat.

A kolozsvári királyi katasteri kerületben, a naszói járási királyi becső biztosi állomás üresedésbe jövén, ezen ideiglenes természeti állomás betöltésére, melylyel évi 1000 forint fizetés, 200 forint lakpénz, 400 forint napdíj, 400 forint fuvarozási költség, s végre 12 forint irodai átalány-járandóságok vannak összekötve, ezennel pályázat nyitattik.

Pályázni kívánók felszólítottak, hogy sajátkezűleg irt és kellőleg felszerelt, szabályszerűleg bélyegzett folyamodványukat, életkoruk, testi egészségük, végzett tanulmányaik, nevezetesen: gyakorlati mező-gazdasági képzettségük, azon vidék mező-gazdasági viszonyainak ismeretét, egy a magyar, német és román nyelveknek beszéd és írásban teljes tudását, eddigi foglalkozás vagy szolgálatuk megjelölésével, feddhetetlen jellemük igazolásával, **jelen pályázati hirdetmény keltétől számított három hét alatt** és pedig a jelenleg és közhivatalban lévők, saját hivatali főnökükhöz, különben pedig azon törvényhatóság főispánjához, a melynek területén laknak, nyújtásuk be,

A királyi Katasteri kerület Igazgatóságától, Kolozsvárt 1878. mártius 12-dikén.

Kőbányai első magyar részvény serfőzode FŐRAKTÁRA: az erdélyi részekre CSIKI TESTVÉREKNÉL Kolozsvárt.

100 Palack kiviteli **ászokser** láda és csomagolással 30 frt 20.
100 " " **mártiusier** " " 32 frt 20.
100 " " **dupla mártiusi** láda és " 34 frt 20.

A helyben Kolozsvárt elfogyasztandó minden 100 palack ser után külön 4 frt. — fogyasztásiadó fizetendő. A fentebbi árak legkisebb 50 palack vétnél értendők.

1 Palack kiviteli ászokser . . . 28	Palackok 10 krba
1 " " mártiusi . . . 30	számítatnak és
1 " " dupla mártiusi . . . 32	visszatérnek.
	(1—*)

(105) **Március 1-jén** 200,000 frtos
főnyereményt
egy általunk kiadott **igérvénnyel** nyerték meg.

IGÉRVÉNYEK

hitel-sorsjegyekre bécsi-sorsjegyekre
csak 4 1/2 frt. és 50 kr. bélyeg csak 2 frt. és 50 kr. bélyeg.
A kettő együtt csak 6 frt. és bélyeg.

Főnyeremény. **400,000 ft!** Főnyeremény.
Húzás 1878 ápril 1-én.

Bécs, Wollzeile 13. **MERCUR** Bécs, Wollzeile 13.
kezelőségének váltóüzlete.

(75)  (4—6)

Mintán a helybeli **fióküzlet** megszüntetését elhatároztam, magánszert, a téli idény is végéhez közeledik: mártól kezdve minden raktáron levő
látó- és átlátszószerszökből
gyári-áron alóli végkiárulást kezdem meg.

E végkiárulás tartama alatt a legjobb alkalma nyílik a t. cz. közönségnek, szabályszerűen készített, és szakértelemmel raktározott **szemüvegeket**, **csipetöket** alólról vásárolhatni.

A. BOSCOVITZ,
látószersz. Bécsből.

A Diána-fürdői intézetben

minden időtáiban igénybe vehetők, a legkényelmesebben ellátott **porcellán és rézkádós melegfürdők**, ez utóbbiak nagyobb kényelem végett, főképpen gyengékedőknek és betegeknek, azonnal házhoz is vitetnek.

Ugyisint a jó hatású **gőzfürdő** számtalan bántalmakban, különféle kitűnő meleg és hideg zuhanyokkal, naponta a legillendőbb árban élvezhető. A hazamenetle egy kocsi általi szállításról is van gondoskodva. (5) (6—*)

A mit is ezennel tiszteltet a t. cz. közönségnek számos részvétel végett, tekintve a tetemes kiállítási költségeket, tudomására juttatni kötelességének tartja

Kolozsvárt, 1877. **A Diána-fürdő igazgatósága.**

Üzlet-megszüntetés

miatt

általános kiárusítás!

A jelenlegi kedvezőtlen időviszonyok miatt, elhatároztam régen fennálló és jó hírnek örvendő

divat-árú-üzletemet véglegesen megszüntetni.

Ezen üzlet, melynek készletét csak most újítottam meg, **gazdag választékkal rendelkezik**, minden kigondolható divat cikkeivel, **selyem-gyapjú-, szőr-, gyapott- és vászon-kelmékkel**, kész férfi- és női-fehérművel, szallagokkal, lábbelik, keztük, asztalneműk, paplan, matrátz, pipere s számtalan itt elé nem sorolható árukkal sat. sat. s remélem, hogy miután az **üzletfelhagyási** szándék gyors keresztülvitele tekintetéből, az árakat aránylag igen **jutányosokra, sőt tetemesen leszállítottakra szabtam**, a n. érd. városi és vidéki női és férfi közönség minden igényének teljes megelégedésre leszek képes megtelemni.

Gamentzy János,

főter gróf Teleki Domokos-ház Kolozsvárt.



Gyökeres orvoslása

a gége-, nyak és tüdő-betegségeknek

belső gyógyszeres alkalmazása nélkül, csak belégzésre által

a balsam-növényi s ásvány

belégzési készítményeknek

Koltcharch Fr.

gyógyszerész Kolozsvárt.

Ezen egyszerű gyógyszer a bel- és külföldi összes orvosi körökben föltötte számos használatnak örvendő, **meglehető gyors eredménnyel** miatt. A készítmény alkalmazásának egyszerűsége ezen belégzési módszernek minden más rendszernek föltötte azon előnyt nyújtja, hogy azt a beteg nyitott utasítás után és orvos jelenléte nélkül használhatja. Dr. Niemeyer tanár ur **Magdeburgban** ezt nyomon megjelent a című művében „Die Lunge“ különösen ajánlja a fentebb érintett körökben. Ezen gyógyszer készítésétől a bel- és külföldi más jeles orvosi tekintélytől vannak bizonyítványok és rendelkezése állanak.

Árak: Egy belégzési készítmény (javított) 3 frt 50 kr.
Balsam-növényi készítmények 10 kettős belégzésre 1 frt — kr.
Ásvány-készítmények 1 frt — kr.
Röpirat (harmadik bővített és átdolgozott kiadás) — frt 50 kr.

Közelebbi részleteket ezen belégzési módszer alkalmazásáról dr. **Czuberka C.** ur légzőszervi bántalmak különleges orvosának Bécsben, röpirata tartalmaz. Szállítások postai utalványok (a 5 kr.) vagy utánvétele 50 kr. csomagolási díj beszámításával pontosan eszközöltek a központi raktár által: (3—10)

Fried. Koltcharch, Apotheker in Wiener-Neustadt.

Bizonyítvány.

Liebeschütz, 1877. szept. 3.

Minden újabb egy **légző-készítmény** készítmények és röpirattal küldésére kérem, egyúttal van ezennel teljes megelégedésem az Ön tálmányának **előnyös** hatásáról kijelenteni.

Dr. Hoffmann, orvos-sebész,

uradalmi és községi orvos.

Teljes tisztelettel: **Kapható: Wolff János gyógyszerárán Kolozsvárt.**

(28) **Gummi és halhólyagból készült**
övzserket (Cottons)
utánvételel titoktartás ígérete mellett, duzet-jét 2 frt 6 frt, küld J. N. Schmeidler gummi gyáros Bécsben, VII. Bezirk Stiefgasse Nr. 19.

(92)  (2—12)
Az 8 felsőge
Ferencz József
király által
szabad. valódi
ARCANUM
patkányok, házi- és mezei
egerek, vakondok- és csotányok
kiirtására, melyet után kontarkodnak,
de hamisítatlant kapható: **Kolozsvárt:** Bökros Ádám, Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. Demeter, Segesvárt: Misselbacher J. B. uraknál.
Ára 1 nagy szelencének 1 frt.

MOLL Seidlitz-pora.



Csak akkor valódi,

ha minden doboz ezimáján a sas és az én sokszorosított czégem van lenyomva.

Bizonyított bírósági ítéletek ismételtén constatálták czégem és védjegyem meghamisítását, azért óva intem a közönséget az ilyen hamisítványok vásárlása ellen, minthogy azok csak ártásra vannak számíva.

Egy lepecsételt eredeti doboz ára 1 frt. o. é.

Valódi minőségben kapható az x szel jelölt csomagoknál.

Francia borszesz sóval.

A legmegbízhatóbb önszolgáltató szer a szenvedő emberiségnek minden belső és külső gyulladások, a legfőbb betegség ellen, mindennemű sebesülések, fejt., áll- és fogfájás, régi sérvek és nyílt sebek, rákfekélyek, úszák, szomgyuladás, mindennemű bennülés és ürülés stb. ellen.

Üvegekben használati utasítással együtt 80 kr. o. é.

Valódi minőségben a f-tel jelölt csomagoknál.

Dorsch-halmáj-zsírolaj

Krohn M. és társától Bergenben (Norvégiaiban.)

Ezen halmáj-zsírolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló faj között az egyedüli, mely orvosi célokra használható.

Ára egy üvegnek használati utasítással együtt 1 frt. o. é.

Valódi minőségben a f-tel jelölt csomagoknál.

Salicyl-Szájvíz.

Mint a foggyógyászat mérvadó, legtekintélyesebb egyéniségei bizonyították kitűnő fogfájás ellen, mely frissít és rothadást gátol.

Ára 60 kr.

Raktárak. Kolozsvárt: (x*) **Valentini Ad.** gyógyszerész. (x*) **Wolff Ján.** gyógyszerész. (x*) **Dr. Hintz György,** gyógyszer. (x*) **Széki Miklós,** gyógyszer. Besztercezen. (x) **Lang Károly,** gyógyszer. Brassóban. (x*) **Fabik Ede** gyógyszerész urnál. Décsen. (x*) **Krémer Samu.** Déván. (x) **Langyel György** gyógyszer. (x) **Weisz Adolf.** Décső-Szent-Mártonban. (x) **Fischer Ede,** gyógyszer. Szegedben. (x*) **Müller K.** gyógyszer. (x*) **Thalmayer F.** (x*) **Reissenberger A. F.** Szászsebesen. (x) **Reinhardt J. C.** Szerdahelyt. (x) **Schmied F.** gyógyszerész. Segesvárt. (x) **Teutsch J. B.** urnál. Torda. (x) **Trajanovics E.** gyógyszerész urnál. Zalutna. (x) **Mihelyes S.** gyógyszerész urnál.

A. MOLL, k. k. Hof-Lieferant, Wien.

Matico-készítmények

Grimault és társa párisi gyógyszerészek.

Ezen gyógyszerek legbiztosabb sikert nyújtanak a takár s minden nemű idült és időnkénti nyálkás kifolyás gyógyszerelésénél; következésképpen alakban léteznek:

1. **Matico-befecskendő** Grimault és társától, mely husz év óta legnépszerűbb gyógyszernek tekinthető a legmakacsabb nyálkás folyások ellen.

2. **Matico-millyék** Grimault és társától, melyeket a gyomor magterhelése nélkül élvezhetni, mert a gabonátanyag-lemez csak a végébe jutáskor olvad fel.

Főraktár Bécsben: Nagyban szállításra Raabe Brunnál, Blicherstrasse 1; Röder Füppnél, Wienstrasse 15. — Főraktár: Magyarországra néve **Török József** gyógyszerésznél Budapesten. — **Kolozsvárt:** Wolff J. és Dr. Hintz G. gyógyszerészek uraknál. (34) (9—23)

A Sétatérrel átellenben

egy nyaraló öt szobával. konyha, kamara, pin-cze, kert és szőlővel **bérbe adandó.**
Értekezhetni Balás Károlylyal kül-monostorutcza.

(102)

(3—3)

Stein János

könyvkereskedése Kolozsvárt

épen most érkezett:

KOSSUTH LAJOS

nagy hazánkfia felette jóltalált
életnagyságú arczképe.

(Nagy mellkép)

a legújabb eredeti felvétel után
gyönyörű olajnyomatban.

Aranyozott széles kerettel együtt

Ára 25 frt.

Vidékre csomagolással 26 frt.

Ugyanott kapható

DEÁK FERENCZ

olajnyomatú élethű arczképe,
(mellkép.)

a legdiszesebben kiállított széles
aranyozott (barock) keretben.

A nagy hazafi által a buda-pesti árvaház javára elárúsításra
engedélyezett felvétel.

Ára 35 frt.

Vidékre csomagolással 36 frt.

3. AUFLAGE. Preis à Heft 30 Pfennig. 40 HEFTE.

Brochhaus'
Kleines Conversations-Lexikon
Encyclopädisches Handwörterbuch.
1878.
mit zahlreichen Karten und Abbildungen.
Stein János, könyvkereskedésében.